

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 4540/20

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופטת י' וילנר

העותרת: גיאורג'יאנה מורחן

נגד

המשיבים: 1. מס הכנסה
2. משטרת ישראל

עתירה למתן על תנאי

בשם העותרת: בעצמה
בשם המשיבים: עו"ד ליאורה וייס-בנסקי

פסק-דין

השופטת ע' ברון:

1. בעתירה שלפנינו מבוקש צו הצהרתי, המורה כי "העותרת אינה חייבת בדיווח לרשויות המס בכלל ובפרט לגבי כל הכנסותיה שהופקו או שנצמחו מחוץ לישראל או שמקורן בנכסים מחוץ לישראל". נוסף על כך, מבוקש כי נורה למשיבים "להפסיק לחקור את העותרת לגבי חשבונות הבנק שלה, נכסיה, עסקאות, חוזים וכו' מחוץ לגבולות מדינת ישראל".

העותרת, ילידת 1980, נולדה ברומניה ובעלת אזרחות רומנית. בשנת 2011 קיבלה העותרת אזרחות ישראלית, בהליך מדורג לקבלת מעמד מכוח נישואיה בשנת 2005 לבן זוג אזרחי ישראל, מר עופר זלצמן (להלן: זלצמן). מתגובת המשיבים לעתירה עולה כי בחודש ינואר 2019 נפתחה חקירה גלויה של רשות המסים ומשטרת ישראל נגד העותרת, זלצמן ואחרים, בחשד כי היו מעורבים בהעתקה והפצת עותקים דרך האינטרנט של תוכניות טלוויזיה וסרטים ללקוחות מחו"ל; וזאת תמורת תשלום, מבלי שהיו להם הזכויות לכך ומבלי לדווח על הכנסותיהם לרשויות המס. בכך ביצעו, לפי החשד, עבירות

לפי חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007; חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000; סעיף 220 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: פקודת מס הכנסה או הפקודה); ועבירות נוספות. בחודש אוגוסט 2020 הועבר תיק החקירה לעיון המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה, על מנת לשקול הגשת כתב אישום נגד העותרת.

הטענות בעתירה

2. העותרת טוענת כי מעמדה הוא כשל "תושב ישראל לדאשונה" כאמור בסעיף 14(א) לפקודת מס הכנסה, ועל כן היא פטורה מדיווח על הכנסות שמקורן מחוץ לישראל וכן מתשלום מס על הכנסות אלה לתקופה של עשר שנים מהמועד שבו קיבלה אזרחות ישראלית (קרי: עד ליום 15.11.2021); ובהקשר זה סומכת העותרת את ידיה על הוראות סעיפים 134 ב ו-135 ב לפקודה. עוד לטענתה, גם כיום מרכז חייה הוא ברומניה ושם גם מתנהלת הפעילות העסקית שלה, ואף בשל כך אין היא חייבת בדיווח על הכנסותיה לרשויות המס ואין היא נושאת בחבות במס למדינת ישראל. בהינתן האמור, לגישת העותרת שמורה לה הזכות שלא למסור למדינת ישראל כל מידע בנוגע לפעילותה הכלכלית בחו"ל, וחקירתה בנושאים אלה פוגעת בזכויותיה ומנוגדת לחוק.

העותרת טוענת אפוא לחוסר סמכותם של המשיבים לנהל נגדה חקירה פלילית, ולדבריה היא הפנתה את טענותיה בנדון לשורה של גורמים רלוונטיים, ובין היתר לשר לביטחון פנים, שר המשפטים, פרקליט המדינה, היועץ המשפטי לממשלה, ומבקר המדינה – ואולם על פי הנטען אף אחת מפניות אלה לא נענתה. עם זאת יצוין, כי מטעם המשיבים הוצג מכתב שנשלח לעותרת מאת המשרד לביטחון פנים ביום 25.11.2019, ושב הובהר לה כי "אין כל חוק האוסר על משטרת ישראל או על רשות המיסים לחקור אותך בגין עבירות המיוחסות לך, בין אם תורשעי בעתיד בגין העבירות הללו ובין אם לאו".

4. המשיבים סבורים כי יש לדחות את העתירה על הסף, משכל מטרתה היא להביא שלא כדין להפסקת החקירה הפלילית המתנהלת נגד העותרת. בהתייחס לטענותיה בדבר חוקיות החקירה נגדה, המשיבים טוענים כי ככל שיוחלט להעמיד את העותרת לדין – יעמוד לה סעד חלופי בגדרי ההליך הפלילי עצמו, שהוא המסגרת הדיונית הטבעית והנכונה לבירור טענות בדבר פגיעה בזכויות במהלך חקירה פלילית. וככל שיוחלט בסופו של יום שלא להעמיד את העותרת לדין, הסעד המבוקש בעתירה ממילא יתייתר. עוד לעמדת המשיבים, יש לדחות על הסף גם את העתירה להצהיר כי העותרת אינה חייבת בדיווח לרשויות המס בישראל – שכן את טענותיה בנדון עליה להפנות לפקיד השומה במסגרת ההליכים הייחודיים לדיני המס, ולא היה מקום לעקוף הליכים אלה באמצעות פנייה לבג"ץ.

לגופו של עניין ולמעלה מן הצורך, המשיבים טוענים כי העבירות שביחס אליהן נחקרה העותרת בוצעו לכאורה בדירות שונות בישראל, כך שמדובר בהכנסות שמקורן בישראל והעותרת לא הצביעה על עילה כלשהי הפוטרת אותה מהחובה לדווח עליהן לרשויות המס. בלא לגרוע מהאמור, המשיבים מוסיפים כי ספק אם סעיפי פקודת מס הכנסה שעליהם נסמכת העותרת לעניין הפטור מדיווח שניתן ל"תושב ישראל לראשונה" אמנם חלים בעניינה, ועוד נטען כי ממילא בנסיבות המקרה חלפה תקופת הפטור הקבועה בהם. נוסף על כך, לטענת המשיבים דוח כניסות ויציאות של העותרת מישראל מלמד כי מאז שנת 2005 נמצאת העותרת בישראל למעלה מ-183 ימים בכל שנה, באופן המקיים "חזקת תושבות" בישראל בהתאם להגדרה שבפקודה – ועל כן יש לדחות אף את גרסתה שלפיה היא אינה חייבת בדיווח לרשויות המס משום שמרכז חייה אינו בישראל.

דיון והכרעה

6. לאחר עיון בעתירה ובתגובה לה, על נספחיהן, הגענו לכלל מסקנה כי דין העתירה להידחות על הסף.

כידוע, שיקול הדעת הנתון לרשויות התביעה, האכיפה והחקירה בכל הנוגע לחקירה פלילית ולהעמדה לדין הוא רחב; ובהתאם, היקף התערבותו של בית משפט זה בהחלטותיהן של הרשויות המוסמכות בנושאים מסוג זה מצומצם ומוגבל למצבים שבהם ההחלטה לוקה באי-חוקיות או בחוסר סבירות קיצוני או מובילה לעיוות דין מהותי (ראו, מיני רבים: בג"ץ 2410/20 תנו לחיות לחיות נ' נציב שירות המדינה, בפסקה 6 (19.8.2020)). בתוך כך, ניהול חקירה פלילית מצוי בליבת שיקול הדעת המקצועי המסור לרשויות האכיפה – ולא עלה בידי העותרת להצביע על עילה מבוררת כלשהי להתערבותנו בחקירה תלויה ועומדת, לא כל שכן להורות למשיבים להפסיק את חקירתה של העותרת בעיצומה.

וזאת יש להבהיר: הוראות פקודת מס הכנסה המעניקות פטור מחובת דיווח לרשויות המס, גם אם חלות בעניינה של העותרת (נושא השנוי במחלוקת כשלעצמו), בכל מקרה אינן יכולות לשמש כסות לפעילות בלתי חוקית של הנישום; ואין זאת אלא שפטור מדיווח אינו מקנה "חסינות" מחקירה ומהעמדה לדין מקום שבו נעברו עבירות כדוגמת אלה שבהן חשודה העותרת. בשים לב לאמור, טענות העותרת בנוגע לפגיעה בזכויותיה שמורות לה, וככל שהחשדות יובילו להגשת כתב אישום נגדה וככל שתמצא לנכון, פתוחה לפניה הדרך לשוב ולטעון בנושא במסגרת ההליך הפלילי. למותר לציין כי איננו מביעים עמדה כלשהי לגופן של טענות העותרת.

יש לדחות אף את בקשתה של העותרת להצהיר כי אינה חייבת בדיווח לרשויות המס. כפי שהבהירו המשיבים בתגובתם, מדובר בסוגיה הדורשת בירור עובדתי ומשפטי שלא זה המקום לערוך – אלא בגדרם של ההליכים הייחודיים לדיני המס ובהתאם להוראות הפקודה.

7. סוף דבר, אנו מורים על דחיית העתירה על הסף. העותרת תישא בהוצאות המשיבים בסך 4,000 ש"ח.

ניתן היום, א' בכסלו התשפ"א (17.11.2020).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט